YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

8 päivänä maaliskuuta 2001 *

Asiassa C-68/99,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään P. Hillenkamp ja A. Buschmann, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään W.-D. Plessing ja C.-D. Quassowski,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii sen vahvistamista, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 42, EY 43 ja/tai EY 49 artikla) mukaisia velvoitteitaan eikä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

neuvoston asetuksella (ETY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1), II osaston ja erityisesti 13 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan b alakohdan sekä 14 a artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut Künstlersozialversicherungsgesetzin (itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien sosiaaliturvaa koskeva laki) 23 §:ää ja sitä seuraavia pykäliä sellaisiin toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuviin taiteilijoihin ja toimittajiin, jotka toimivat tavallisesti itsenäisinä ammatinharjoittajina sekä tässä toisessa jäsenvaltiossa että Saksan liittotasavallassa ja jotka tästä syystä ovat yksinomaan kyseisen asuinvaltionaan olevan jäsenvaltion lainsäädännön alaisia sosiaaliturvajärjestelmien osalta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit V. Skouris, J.-P. Puissochet (esittelevä tuomari), R. Schintgen ja F. Macken,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.10.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.2.1999 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan vahvistamaan, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 42, EY 43 ja/tai EY 49 artikla) mukaisia velvoitteitaan eikä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1408/71), II osaston ja erityisesti 13 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan b alakohdan sekä 14 a artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisia velvoitteitaan, koska se on soveltanut Künstlersozialversicherungsgesetzin (itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien sosiaaliturvaa koskeva laki; jäljempänä KSVG) 23 §:ää ja sitä seuraavia pykäliä sellaisiin toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa asuviin taiteilijoihin ja toimittajiin, jotka toimivat tavallisesti itsenäisinä ammatinharjoittajina sekä tässä toisessa jäsenvaltiossa että Saksan liittotasavallassa ja jotka tästä syystä ovat yksinomaan kyseisen asuinvaltionaan olevan jäsenvaltion lainsäädännön alaisia sosiaaliturvajärjestelmien osalta.

Yhteisön lainsäädäntö

2 Asetuksen N:o 1408/71 13 artiklassa, joka on sovellettavan lainsäädännön määrittämistä koskevan II osaston ensimmäinen artikla, säädetään seuraavaa:

"1. Jollei [14 c artiklasta] muuta johdu, henkilöt, joihin tätä asetusta sovelletaan, ovat vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Tämä lainsäädäntö määrätään tämän osaston säännösten mukaisesti.

2. Jollei 14—17 artiklasta muuta johdu:

a) — —

b) jäsenvaltion alueella itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva henkilö on tämän jäsenvaltion lainsäädännön alainen, vaikka hän asuu toisen jäsenvaltion alueella;

— — ."

3 Asetuksen N:o 1408/71 14 a artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään seuraavaa:

"Tavallisesti kahden tai useamman jäsenvaltion alueella toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa osaa toiminnastaan tämän jäsenvaltion alueella."

Kansallinen lainsäädäntö

4 KSVG:n 1 §:ssä säädetään, että itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien on otettava työntekijöiden eläkevakuutus, lakisääteinen sairausvakuutus ja hoitovakuutus, jos he harjoittavat ansiotyönään taiteilijan tai toimittajan ammattia. KSVG:n mukaan tästä velvollisuudesta on kuitenkin eräitä poikkeuksia, sillä tämä velvollisuus ei koske esimerkiksi sellaisia itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivia taiteilijoita ja toimittajia, jotka harjoittavat myös jotain toista toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana tai toisen palveluksessa taikka joilla on taiteilijan tai toimittajan työn harjoittamiseksi palveluksessaan enemmän kuin yksi työntekijä.

5 KSVG:n 14 §:n mukaan kyseinen sosiaalivakuutusjärjestelmä kustannetaan puoleksi niillä vakuutusmaksuilla, joita vakuutetut maksavat, ja puoleksi Künstlersozialabgabe-nimisellä maksulla, minkä lisäksi rahoitusta täydennetään tarvittaessa valtion varoista.

6 KSVG:n 24 §:n 1 momentin mukaan muun muassa sellaisilla elinkeinonharjoittajilla, jotka harjoittavat kirjan-, lehden- ja muuta kustannustoimintaa taikka uutistoimistotoimintaa, on velvollisuus Künstlersozialabgaben maksamiseen. KSVG:n 25 §:n mukaan tämän maksun määräytymisperusteena käytetään niiden palkkioiden määrää, jotka maksuvelvollinen on maksanut taiteilijoille ja toimittajille vastikkeena näiden töistä tai palveluista, vaikka näillä taiteilijoilla tai toimittajilla ei itsellään olisi velvollisuutta kuulua tähän vakuutusjärjestelmään. KSVG:n 23 §:n mukaan maksun määrä on yksi prosentti tästä määräytymisperusteesta.

7 KSVG:n 36 a §:n toisen virkkeen mukaan Sozialgesetzbuchin (sosiaaliturvalaki; jäljempänä SGB) I osan 32 §:ää sovelletaan maksuvelvollisten ja vakuutettujen välisiin suhteisiin Künstlersozialgaben osalta. SGB:n 32 §:n mukaan sellaiset yksityisoikeudelliset sopimukset, joilla poiketaan SGB:n säännöksistä sosiaalietuuksiin oikeutettujen vahingoksi, ovat mitättömiä.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

8 Komissio pyysi 17.9.1997 päivätyllä virallisella huomautuksella Saksan liittotasavaltaa esittämään käsityksensä siitä, onko yhteisön oikeuden mukaista, että KSVG:tä sovelletaan Belgiassa asuvaan ja työskentelevään saksalaiseen toimittajaan Stutzeriin, joka julkaisi artikkeleita myös Saksassa. Yleisemmin ottaen komissio esitti, että perustamissopimuksen 52 ja 59 artiklaa sekä asetuksen N:o 1408/71 II osaston säännöksiä on rikottu sillä, että Künstlersozialabgabe on peritty sellaisille taiteilijoille ja toimittajille maksettujen palkkioiden perusteella, jotka eivät kuulu Saksan sosiaaliturvan piiriin.

9 Saksan liittotasavalta totesi 21.11.1997 antamassaan vastauksessa, että KSVG:n mukaan yrityksen, joka markkinoi Stutzerin kirjoituksia, on maksettava Künstlersozialabgabe Stutzerille maksetun palkkion pohjalta, vaikka hän ei kuulukaan Saksan sosiaaliturvalainsäädännön piiriin. Jos näin ei olisi, yritysten edun mukaista olisi markkinoida vain sellaisten taiteilijoiden ja toimittajien töitä, jotka eivät kuulu Saksan lainsäädännön piiriin, minkä seurauksena kilpailu saattaisi vääristyä Saksassa asuvien ja työskentelevien taiteilijoiden ja toimittajien vahingoksi.

10 Saksan liittotasavalta totesi lisäksi, että Künstlersozialabgaben periminen ei merkitse sitä, että toisissa jäsenvaltioissa asuvien taiteilijoiden ja toimittajien palkkioista perittäisiin edes välillisesti maksu kahteen kertaan. Kyseinen maksu ei nimittäin kohdistu taiteilijoihin ja toimittajiin vaan niihin yrityksiin, jotka markkinoivat näiden töitä; lisäksi KSVG:n 36 a artiklan toisen virkkeen ja SGB:n I osan 32 §:n perusteella yritykset eivät saa vyöryttää kyseistä maksua taiteilijoiden ja toimittajien maksettavaksi. Lisäksi kyseisen maksun määräytymisperusteeseen kuuluvat myös sellaisten Saksassa asuvien ja työskentelevien taiteilijoiden ja toimittajien palkkiot, joilla ei Saksan oikeuden mukaan ole velvollisuutta kuulua kyseiseen sosiaaliturvajärjestelmään.

11 Komissio toisti 7.8.1998 päivätyssä perustellussa lausunnossaan ne perustelut ja väitteet, jotka koskivat perustamissopimuksen 51 ja 52 artiklan ja/tai 59 artiklan sekä asetuksen N:o 1408/71 II osaston rikkomista. Komissio kehotti Saksan liittotasavaltaa toteuttamaan perustellun lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa perustellun lausunnon tiedoksiantamisesta.

12 Saksan liittotasavalta toisti 22.9.1998 päivätyssä kirjeessään näkemyksensä, jonka se esitti viralliseen huomautukseen antamassaan vastauksessa.

13 Koska Saksan liittotasavalta ei noudattanut perusteltua lausuntoa asetetussa määräajassa, komissio päätti nostaa esillä olevan kanteen.

Kanne

14 Aluksi on syytä täsmentää, että nyt käsiteltävänä oleva kanne koskee Künstlersozialabgabea vain siltä osin kuin tämän maksun määräytymisperusteeseen kuuluvat sellaisten taiteilijoiden ja toimittajien palkkiot, jotka työskentelevät itsenäisinä ammatinharjoittajina Saksan lisäksi myös toisessa jäsenvaltiossa, jossa on heidän kotipaikkansa ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään asetuksen N:o 1408/71 säännösten mukaisesti.

15 Komission mukaan Künstersozialabgaben periminen merkitsee tämän tuomion 14 kohdassa tarkoitetuilta osin sitä, että sosiaaliturvamaksut peritään kahteen kertaan, mikä on ristiriidassa sekä asetuksen N:o 1408/71 13 ja 14 a artiklan että perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artiklan kanssa.

Asetuksen N:o 1408/71 13 ja 14 a artiklan rikkominen

16 Komissio toteaa, että asetuksen N:o 1408/71 14 a artiklan 2 kohdan mukaan Stutzerin tilanteessa oleva henkilö eli henkilö, joka tavallisesti toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana kahden tai useamman jäsenvaltion alueella, on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa osaa toiminnastaan tämän jäsenvaltion alueella. Näin ollen Stutzer kuuluu Belgian eikä Saksan sosiaaliturvalainsäädännön alaisuuteen.

17 Komissio väittää, että Künstlersozialabgabe on työnantajan sosiaaliturvamaksu, koska se maksetaan suoraan kyseiseen sosiaaliturvakassaan (Künstlersozialkasse) ja koska kassan varat käytetään yksinomaan taiteilijoiden ja toimittajien sosiaaliturvan rahoittamiseen.

18 Stutzer, jolla on jo itsenäisenä ammatinharjoittajana velvollisuus maksaa vakuutusmaksuja Belgiaan, joutuisi komission mukaan tilanteeseen, jossa hänen palkkioidensa perusteella perittäisiin Künstlersozialabgabe, vaikkei hänellä ole oikeutta sosiaalietuuksiin Saksassa. Tällainen tilanne olisi komission mukaan asetuksen N:o 1408/71 II osastoon sisältyvien säännösten vastainen.

19 Tätä päätelmää ei komission mukaan horjuta se, että Künstlersozialabgabea ei maksa Stutzer itse vaan se yritys, joka markkinoi hänen töitään, eikä se, että yrityksellä ei ole oikeutta vyöryttää tästä maksusta aiheutuvia kustannuksia Stutzerin kannettavaksi. Mikään ei nimittäin estä tätä maksuvelvollista yritystä ottamasta näitä kustannuksia huomioon silloin, kun se määrittää tälle toimittajalle maksamaansa palkkiota.

20 Saksan liittotasavalta kiistää, että Künstlersozialabgabe olisi sosiaalivakuutusmaksu. Tästä maksusta kertyvät tulot käytetään kaikkien taiteilijoiden ja toimittajien hyödyksi, eikä sillä siis pyritä kattamaan yksittäisten taiteilijoiden tai toimittajien sosiaaliturvaa. Myös maksun määräytymisperuste poikkeaa niiden vakuutusmaksujen määräytymisperusteesta, jotka taiteilijat ja toimittajat maksavat itse. Künstlersozialabgabe on itse asiassa veronluonteinen maksu, joka peritään kaikilta Saksassa toimivilta yrityksiltä, jotka markkinoivat taiteilijoiden ja toimittajien töitä.

21 Saksan liittotasavallan mukaan Künstlersozialabgabe ei ole ristiriidassa asetuksen N:o 1408/71 II osaston kanssa. Tämä maksu ei nimittäin kohdistu suoraan eikä välillisesti kyseisiin Saksan ulkopuolella asuviin ja työskenteleviin taiteilijoihin ja toimittajiin, vaan se kohdistuu heidän töitänsä markkinoiviin saksalaisiin yrityksiin, jotka eivät voi vyöryttää tätä maksua asianomaisen taiteilijan tai toimittajan maksettavaksi. Jos velvollisuus Künstlersozialabgaben maksamiseen poistettaisiin, taiteilijoiden ja toimittajien töitä markkinoivat yritykset eivät maksaisi näille henkilöille aikaisempaa suurempia palkkioita. Tästä seuraisi päinvastoin se, että kilpailu vääristyisi Saksan sosiaaliturvalainsäädännön alaisuuteen kuuluvien taiteilijoiden ja toimittajien sekä heidän töitänsä markkinoivien yritysten vahingoksi.

22 On syytä muistuttaa, että asetuksen N:o 1408/71 tarkoituksena on sen johdantoosan toisen ja neljännen perustelukappaleen mukaan työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien vapaan liikkuvuuden toteuttaminen yhteisössä; samalla tarkoituksena on kuitenkin kunnioittaa jäsenvaltioiden sosiaaliturvalainsäädäntöjen ominaispiirteitä, ja siksi asetuksessa N:o 1408/71 säädetään ainoastaan yhteensovittamisjärjestelmästä.

23 Kuten tämän asetuksen viidennestä, kuudennesta ja kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee, tämän tarkoituksen toteuttamiseksi pääsääntönä on asetuksen mukaan se, että työntekijöitä kohdellaan yhdenvertaisesti eri jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen perusteella, ja siksi asetuksella pyritään parhaalla mahdollisella tavalla turvaamaan kaikkien jäsenvaltion alueella työskentelevien työntekijöiden yhdenvertainen kohtelu ja estämään se, että oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville työntekijöille aiheutuu haittoja tämän oikeuden käyttämisestä.

24 Näiden periaatteiden ja päämäärien pohjalta on ratkaistava, onko komission kanteessa tarkoitettu lainsäädäntö ristiriidassa asetuksen N:o 1408/71 13 artik-

lan kanssa; tämän artiklan mukaan tiettyjä, tässä asiassa merkityksettömiä poikkeuksia lukuun ottamatta työntekijä on ainoastaan yhden jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jotta tämän asetuksen kahdeksannen perustelukappaleen mukaisesti vältettäisiin useiden kansallisten sääntelyjen päällekkäinen soveltaminen sekä tästä aiheutuvat hankaluudet.

25 Tältä osin on muistutettava, että kun työntekijän samaan tuloon kohdistuu sosiaaliturvamaksujen suorittamisvelvollisuus useiden eri jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön soveltamisen vuoksi, vaikka työntekijä voi olla vakuutettuna vain yhden ainoan lainsäädännön alaisuudessa, merkitsee tämä sitä, että työntekijältä peritään maksuja kahteen kertaan, mikä on asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan vastaista (ks. mm. asia 102/76, Perenboom, tuomio 5.5.1977, Kok. 1977, s. 815, 13 kohta ja asia C-60/93, Aldewereld, tuomio 29.6.1994, Kok. 1994, s. I-2991, 26 kohta).

26 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on kuitenkin riidatonta, ettei Künstlersozialabgabea peritä taiteilijoilta ja toimittajilta itseltään vaan niiltä yrityksiltä, jotka markkinoivat heidän töitään. On myös riidatonta, että näillä yrityksillä ei ole oikeutta vyöryttää tästä maksusta aiheutuvia kustannuksia niihin palkkioihin, joita ne maksavat taiteilijoille ja toimittajille.

27 Saksan lainsäädännön mukaan Künstlersozialabgabella ei siis erityisesti saa olla mitään vaikutusta taiteilijoihin ja toimittajiin, jotka myyvät palvelujaan Saksaan ja toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina myös jossain muussa jäsenvaltiossa, jossa heillä on kotipaikka ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään. Jos näiden taiteilijoiden ja toimittajien Saksaan suorittamien palvelujen perusteella peritään vakuutusmaksu siinä valtiossa, jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään, tämä vakuutusmaksu ei voi olla suurempi kuin se, jonka he olisivat maksaneet tähän viimeksi mainittuun valtioon suorittamansa palvelun perusteella. Näin ollen näille ammatinharjoittajille ei aiheudu haittaa siitä, että he suorittavat palveluita muussa valtiossa kuin siinä, jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään.

28 Koska taiteilijoiden ja toimittajien töitä markkinoivat yritykset eivät saa vyöryttää Künstlersozialabgabesta aiheutuvia kustannuksia heidän palkkioihinsa, on katsottava, että kun Künstlersozialabgaben määräytymisperusteeseen on sisällytetty myös KSVG:ssä säädetyn järjestelmän ulkopuolelle jäävien taiteilijoiden ja toimittajien palkkiot, kyseisellä järjestelmällä on pyritty turvaamaan kaikkien Saksassa palvelujaan tarjoavien taiteilijoiden ja toimittajien yhdenvertainen kohtelu. Palkkioiden ollessa samansuuruisia yritykset joutuvat nimittäin vastaamaan samansuuruisista kokonaiskustannuksista siitä riippumatta, onko palkkion saaja vakuutettu KSVG:n vai jonkin muun sosiaaliturvajärjestelmän mukaisesti. Järjestelmällä taataan näin, siinä määrin kuin tämä on mahdollista, kaikkien Saksassa toimivien taiteilijoiden ja toimittajien yhdenvertainen kohtelu asetuksen N:o 1408/71 päämäärien mukaisesti, koska järjestelmä ei kannusta yrityksiä käyttämään jotain tiettyä työntekijäkategoriaa.

29 Tosin tämä järjestelmä voi johtaa siihen, että riippuen niiden henkilökohtaisten vakuutusmaksujen suuruudesta, joita itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat taiteilijat ja toimittajat eri jäsenvaltioissa maksavat, sellainen taiteilija tai toimittaja, joka kuuluu muuhun kuin KSVG:hen perustuvaan järjestelmään, voi saada pienemmän nettopalkkion kuin KSVG:n soveltamisalaan kuuluva taiteilija tai toimittaja, kun Saksasta saadusta palkkiosta on vähennetty heidän sosiaalivakuutusmaksunsa. Tämä tilanne aiheutuu kuitenkin jo luonnostaan siitä, että asetuksessa N:o 1408/71 on säädetty pelkästään yhteensovittamismekanismista; asetuksessa on nimittäin jätetty jäsenvaltioiden asiaksi sosiaaliturvajärjestelmistä säätäminen ja erityisesti sen määrittäminen, kuinka suuria vakuutusmaksuja työntekijöiden ja elinkeinonharjoittajien on maksettava, ja samalla asetuksessa on säädetty, että tietyissä tilanteissa yhdessä jäsenvaltiossa työskentelevä työntekijä kuuluu toisen jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön alaisuuteen.

30 Koska kyseisessä järjestelmässä kielletään Künstlersozialabgaben vyöryttäminen maksettaviin palkkioihin, Künstlersozialabgaben perimättä jättäminen KSVG:ssä säädetyn järjestelmän ulkopuolelle jäävien taiteilijoiden ja toimittajien osalta ei vaikuttaisi näiden henkilöiden palkkioihin eikä niihin sosiaalimaksuihin, joita

näiden palkkioiden perusteella mahdollisesti peritään niissä järjestelmissä, joihin nämä henkilöt kuuluvat.

31 Kyseisellä järjestelmällä taataan siis, siinä määrin kuin tämä on mahdollista, kaikkien Saksassa palvelujaan tarjoavien, itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien yhdenvertainen kohtelu, kuten tämän tuomion 28—30 kohdassa on todettu, eikä tällä järjestelmällä siis aiheuteta haittaa sellaisille itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiville taiteilijoille ja toimittajille, jotka kuuluvat jonkin toisen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän piiriin ja jotka suorittavat palvelujaan Saksaan, mihin voidaan päätyä vertaamalla tätä tilannetta siihen, että he suorittavat vastaavia palveluja siinä valtiossa, jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään, kuten tämän tuomion 26 ja 27 kohdassa on todettu.

32 Tämä järjestelmä on näin ollen yhteensopiva niiden asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan säännösten kanssa, joiden mukaan tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvat henkilöt ovat pääsääntöisesti vain yhden jäsenvaltion lainsäädännön alaisia. Asetuksen 2 artiklan mukaan asetuksen soveltamisalaan kuuluvia henkilöitä ovat nimittäin nyt kyseessä olevassa tilanteessa työntekijät ja ammatinharjoittajat itse, ja edellä esitetystä ilmenee, että kyseisellä järjestelmällä ei ole vaikutusta näiden henkilöiden asemaan. On siis katsottava, että niiden itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien osalta, jotka ovat asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettuja ammatinharjoittajia, kyseisellä järjestelmällä ei loukata sitä periaatetta, jonka mukaan yhtä ainoaa sosiaaliturvalainsäädäntöä on sovellettava näihin ammatinharjoittajiin. Se, että heidän myymänsä työt sisällytetään näitä töitä markkinoivien yritysten osalta sellaisen maksun määräytymisperusteeseen, jolla on tarkoitus rahoittaa saksalaista itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien sosiaaliturvajärjestelmää, ei vaikuta tähän päätelmään, vaikka — jos tämä maksu lisäksi vaikuttaisi näihin ammatinharjoittajiin itseensä — tämä maksu täyttäisikin ne kriteerit, joiden perusteella sitä olisi pidettävä asetuksen N:o 1408/71 13 artiklaa sovellettaessa sosiaalivakuutusmaksuna.

33 Künstlersozialabgabe on näiltä osin erotettava esimerkiksi niistä ranskalaisista vakuutusmaksuista (contribution pour le remboursement de la dette sociale ja

contribution sociale généralisée), joista oli kyse asiassa C-34/98, komissio vastaan Ranska, 15.2.2000 annetussa tuomiossa (Kok. 2000, s. I-1049) ja jotka vaikuttivat suoraan niihin työntekijöihin ja ammatinharjoittajiin, jotka kuuluivat muiden jäsenvaltioiden kuin Ranskan tasavallan sosiaaliturvalainsäädännön alaisuuteen.

34 Künstlersozialabgabe on myös erotettava sellaisista työnantajan maksettaviksi kuuluvista sosiaaliturvamaksuista, joista oli kyse yhdistetyissä asioissa 62/81 ja 63/81, Seco ja Desquenne & Giral, 3.2.1982 annetussa tuomiossa (Kok. 1982, s. 223; Kok. Ep. VI, s. 311) ja joista seurasi, että työnantaja, joka käytti yhdessä jäsenvaltiossa voimassa olevaan sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia työntekijöitä tilapäisesti työn tekemiseen toisessa jäsenvaltiossa, joutui maksamaan kahteen kertaan sosiaalivakuutusmaksuja niin, ettei tässä toisessa jäsenvaltiossa maksettujen vakuutusmaksujen perusteella saatu mitään oikeutta sosiaalietuuksiin. Näistä vakuutusmaksuista aiheutui lisärasite tälle työnantajalle, koska siltä perittiin tosiasiassa suurempia sosiaalimaksuja kuin niiltä työnantajilta, joiden kotipaikka oli töiden suorittamisvaltiossa. Vakuutusmaksut saattoivat siten vaikuttaa tämän työnantajan päätökseen käyttää näitä työntekijöitä, ja näin kyseiset maksut vaikuttivat epäsuorasti heihin. Nyt esillä olevassa asiassa Künstlersozialabgabe on vaikutuksiltaan täysin neutraali, koska yrityksillä, jotka markkinoivat Saksassa sellaisten itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien töitä, jotka harjoittavat ammattiaan myös jossain toisessa jäsenvaltiossa, jossa on heidän kotipaikkansa ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään, ei ole komission esittämien tietojen perusteella velvollisuutta maksaa vakuutusmaksuja niihin sosiaaliturvajärjestelmiin, joihin nämä taiteilijat ja toimittajat kuuluvat.

35 Komissio väittää kuitenkin, että Künstlersozialabgabe kohdistuu epäsuorasti kyseisten taiteilijoiden ja toimittajien palkkioihin. Kun heidän töitänsä markkinoivat yritykset määrittävät heille maksamaansa palkkiota, yritykset voivat ottaa huomioon Künstlersozialabgabesta aiheutuvat kustannukset siitä lainsäädännöstä huolimatta, jossa kielletään kustannusten vyöryttäminen palkkioihin.

36 On syytä palauttaa mieleen se riidaton seikka, että Saksan lainsäädännössä kielletään yrityksiä vyöryttämästä Künstlersozialabgabesta aiheutuvia kustannuksia niihin palkkioihin, joita ne maksavat taiteilijoille ja toimittajille. Näin ollen tämän lainsäädännön mukaan Künstlersozialabgaben maksamisella tai

maksamatta jättämisellä ei saa olla mitään vaikutusta taiteilijoille ja toimittajille maksettaviin palkkioihin, joiden on pohjauduttava täysin tästä maksuvelvollisuudesta riippumattomiin tekijöihin.

37 Sitä, onko tietty kansallinen lainsäädäntö sopusoinnussa yhteisön oikeuden kanssa, ei kuitenkaan voida arvioida niin, että lähtökohdaksi otetaan tilanne, jossa kansallista lainsäädäntöä rikotaan. Ainoastaan siinä tapauksessa, että viranomaisten vakiintuneen käytännön perusteella kyseistä lainsäädäntöä ei todellisuudessa sovelleta, voitaisiin katsoa, että tutkittaessa perustamissopimuksen 169 artiklaan perustuvaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta ei huomioon oteta tätä kansallista lainsäädäntöä vaan tarkastelun kohteeksi otetaan lainsäädännöstä poikkeava käytäntö.

38 Lisäksi on huomattava, että perustamissopimuksen 169 artiklan mukaisessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä komission on näytettävä toteen väitetty jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen ja esitettävä yhteisöjen tuomioistuimelle tarpeelliset seikat, jotta tämä voi tarkistaa, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta (asia C-157/94, komissio v. Alankomaat, tuomio 23.10.1997, Kok. 1997, s. I-5699, 59 kohta).

39 Komissio ei ole kuitenkaan kirjelmissään esittänyt mitään näyttöä siitä, että kyseisten taiteilijoiden ja toimittajien töitä markkinoivilla yrityksillä oleva velvollisuus Künstlersozialabgaben maksamiseen olisi käytännössä vaikuttanut näille henkilöille maksettuihin palkkioihin.

40 Koska kyseinen järjestelmä ei johda siihen, että Saksassa töitään myyviin, itsenäisinä ammatinharjoittajina toimiviin taiteilijoihin ja toimittajiin, jotka asuvat toisessa jäsenvaltiossa ja toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina osittain myös siellä, sovellettaisiin useampaa kuin yhtä sosiaaliturvalainsäädäntöä, tällä järjestelmällä ei myöskään loukata asetuksen N:o 1408/71 14 a artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädettyä pääsääntöä, jonka mukaan tavallisesti kahden tai useamman jäsenvaltion alueella toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja on sen jäsenvaltion lainsäädännön alainen, jonka alueella hän asuu, jos hän harjoittaa osaa toiminnastaan tämän jäsenvaltion alueella.

41 Näin ollen komission väite, jonka mukaan asetuksen N:o 1408/71 13 ja 14 a artiklaa on rikottu, on hylättävä.

Perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artiklan rikkominen

42 Komission mukaan myös perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artikla ovat esteenä sille, että Künstlersozialabgabea perittäessä sen määräytymisperusteeseen sisällytetään niille taiteilijoille ja toimittajille maksetut palkkiot, jotka toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina Saksan lisäksi myös toisessa jäsenvaltiossa, jossa on heidän kotipaikkansa ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään. Komission mukaan yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Seco ja Desquenne & Giral antamassaan tuomiossa sekä asiassa C-53/95, Kemmler, 15.2.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-703), että EY:n perustamissopimuksessa kielletään jäsenvaltiota kantamasta vakuutusmaksuja, joiden perusteella ei synny oikeutta täydentävään sosiaaliturvaan niille henkilöille, jotka asuvat toisessa jäsenvaltiossa, jossa he jo kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään.

43 Saksan liittotasavalta kiistää rikkoneensa perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artiklaa. Se väittää, että Künstlersozialabgaben määräytymisperusteeseen kuuluvat myös tiettyjen sellaisten taiteilijoiden ja toimittajien palkkiot, jotka asuvat ja työskentelevät Saksassa mutta jotka eivät kuulu kyseiseen taiteilijoiden ja toimittajien sosiaaliturvajärjestelmään. Lisäksi edellä mainituilla asioilla Seco ja Desquenne & Giral sekä Kemmler ei ole tässä asiassa merkitystä, koska ne koskivat sellaisia suoria sosiaalimaksuja, jotka työnantajan ja itsenäisten ammatinharjoittajien oli maksettava ja joilla loukattiin palvelujen tarjoamisen vapautta, kun taas Künstlersozialabgabe kohdistuu suoraan ainoastaan niihin yrityksiin, jotka markkinoivat itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien taiteilijoiden ja toimittajien töitä, eikä sillä loukata palvelujen tarjoamisen vapautta.

44 Vedotessaan tässä kanteensa osassa perustamissopimuksen 51, 52 ja 59 artiklaan komissio itse asiassa toistaa sen kanneperusteen, joka koski asetuksen N:o 1408/71 13 ja 14 a artiklan rikkomista.

45 Aluksi on tutkittava se komission argumentti, joka pohjautuu edellä mainitussa asiassa Kemmler annettuun tuomioon. Tämän tuomion 14 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin tosin totesi, että perustamissopimuksen 52 artiklan perusteella jäsenvaltio ei voi velvoittaa sellaisia henkilöitä, jotka jo toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina toisessa jäsenvaltiossa, jossa heillä on kotipaikka ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään, maksamaan maksuja itsenäisten ammatinharjoittajien sosiaaliturvajärjestelmään, jolleivat he saa tämän velvollisuuden perusteella mitään lisäturvaa.

46 On kuitenkin katsottava, kuten tämän tuomion 36—39 kohdassa on jo todettu, että komissio ei ole osoittanut, että Künstlersozialabgabe kohdistuisi edes välillisesti niiden taiteilijoiden ja toimittajien palkkioihin, jotka toimivat itsenäisinä ammatinharjoittajina myös jossain toisessa jäsenvaltiossa, jossa on heidän kotipaikkansa ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään.

47 Lisäksi siitä komission argumentista, jonka perustuu edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Seco ja Desquenne & Giral annettuun tuomioon, on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin tosin totesi kyseisen tuomion 15 kohdassa, että yhteisön oikeus on esteenä sille, että jäsenvaltio velvoittaa työnantajan, joka on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon ja harjoittaa tilapäisesti toimintaa ensiksi mainitussa jäsenvaltiossa käyttäen työvoimanaan kolmansien maiden kansalaisia, suorittamaan sosiaaliturvamaksujen työnantajaosuuden kyseisten työntekijöiden osalta, jos kyseinen työnantaja on velvollinen suorittamaan vastaavat maksut samojen työntekijöiden ja samojen työntekokausien osalta sijoittautumisvaltionsa lainsäädännön nojalla ja jos maksujen suorittaminen siinä jäsenvaltiossa, jossa palvelu suoritetaan, ei anna asianomaisille työntekijöille minkäänlaista sosiaalista etua.

48 On kuitenkin katsottava, kuten tämän tuomion 34 kohdassa on jo todettu, ettei komissio ole osoittanut, että saksalaiset yritykset, jotka markkinoivat sellaisten taiteilijoiden ja toimittajien töitä, jotka harjoittavat ammattiaan myös jossain muussa jäsenvaltiossa, jossa on heidän kotipaikkansa ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään, olisivat edellä mainittua vastaavassa tilanteessa.

49 Lopuksi on syytä muistuttaa, että se, että Künstlersozialabgaben määräytymisperusteeseen kuuluvat myös niille taiteilijoille ja toimittajille maksetut palkkiot, jotka harjoittavat ammattiaan myös jossain muussa jäsenvaltiossa, jossa on heidän kotipaikkansa ja jossa he kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmään, ei ole perustamissopimuksen 52 ja 59 artiklassa tarkoitetulla tavalla omiaan tekemään näiden henkilöiden töiden markkinoinnista vähemmän houkuttelevaa saksalaisten yritysten kannalta. Näiltä yrityksiltä nimittäin peritään Künstlersozialabgabe samalla tavalla myös niiden palkkioiden pohjalta, joita ne maksavat Saksaan sijoittautuneille taiteilijoille.

50 Näin ollen komission väite, jonka mukaan perustamissopimuksen 51, 52 ja/tai 59 artiklaa on rikottu, on hylättävä.

51 Kaiken edellä esitetyn perusteella komission kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

52 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Gulmann Skouris Puissochet

Schintgen Macken

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä maaliskuuta 2001.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja